Antaget vid kommunfullmäktiges i Ystad
sammanträde 2002-10-17, § 110

YSTAD VÄSTRA STADSDELARNA Gestaltningsprogram 20020930

Innehållsförteckning

Inledning och syfte	3
Illustrationsplan	
Planidé	4
Helhet	
Integration	
Tillgänglighet	
Identitet	
Etapputbyggnad	
Trafiksystem	5
Fordonstrafik	
Parkering	
Gång- och cykelvägar	
Kollektivtrafik	
Buller	
Grundstandard för belysning	6
Grundstandard för gator och platser	7-10
Nord-sydliga gator	
Platserna	
Missunavägens förlängning	
Drottning Margaretas väg	
Entrégata typ 1	
Entrégata typ 2	
Trädgårdsgångar	
Parkgränder	
Parkeringsplatser	
Entrégårdar	
Gång- och cykelvägar	
Grundstandar för grönområden	11-13
Vallen	
Ängarna	
Bronshagarna	
Stadsgränsparken	
Idrottskullen	
Grundstandard gestaltning av bebyggelse	13-17
Bebyggelsen vid Ängsgårdarna	
Bebyggelsen längs huvudgatorna	
Bebyggelsen längs entrégatorna	
Allmänt om färg och material	
Detaljer	
Ekologi	17

Illustrationsplan - Ystad Västra Stadsdelarna

Inledning och syfte

Gestaltningsprogrammets syfte är:

Att illustrera och tydliggöra *planens strukturella intentioner* så att dess idéer och avsikter kan förverkligas.

Att beskriva och konkretisera *planens idémässiga gestaltning*

Att beskriva principerna för *stadsrummets och bebyggelsens utformning.*

Att lägga fast riktlinjer för användning av *material, färger, vegetation, belysning* och andra element som ger staden, stadsrummet och bebyggelsen önskad karaktär.

Sammanfattningsvis är gestaltningsprogrammets syfte att visa planområdets huvudstruktur samt de arkitektoniska och gestaltningsmässiga principer och grundläggande kvaliteter som gäller för stadsdelen. Dessa principer och kvaliteter kommer att utvecklas och detaljeras i kommande detaljplanering och exploateringsavtal.

Gestaltningsprogrammet ska fungera som ett pedagogiskt redskap som kan säkerställa kommunens och framtida byggherrars gemensamma arkitektoniska och gestaltningsmässiga intentioner med stadsdelen. Det fungerar också som ett informationsmaterial till enskilda byggherrar. Programmet innehåller principsektioner och principiella planutsnitt. Dessa principritningar stöds av illustrationer och referensbilder.

Gestaltningsprogrammet ha tagits fram av

White Arkitekter AB
Henrik Haremst
Sonia Andersson
Ulrika Eriksson
Carl Bäckstrand
Gustaf Jarlöv

tillsammans med

Tyréns infrakonsult
Per Eneroth

och

Ystad kommun
Inga Hallén
David Gillanders

Bebyggelsen famnar landskapsrummen

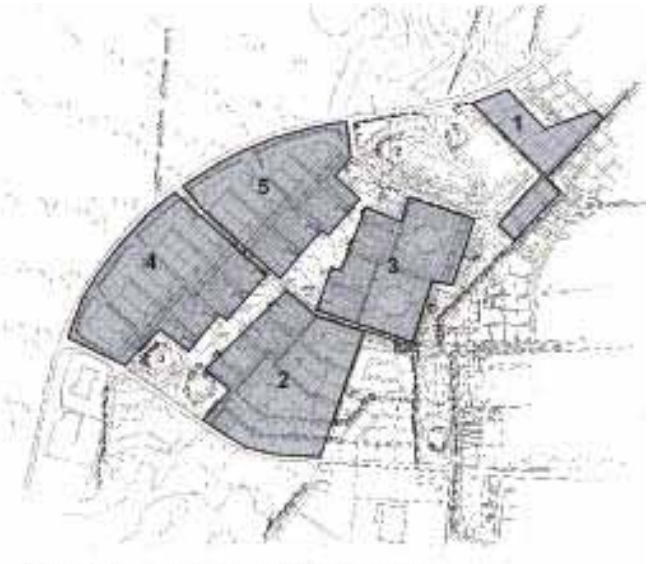

Området kan delas in i fem tydliga etapper.
Förslaget visar 650 bostäder fördelade på 229 radhus, 166 lägnheter, 112 kedjehus och 143 typhus

Platsen för Västra Stadsdelarna

Landskapsrummen är en del av Ystad

Utgångspunkten är den urbana staden som växer

Planidé

Helhet
Utgångspunkten är *den urbana staden* som växer ut i väster. De västra stadsdelarna ska ha en tydlig förankring i Ystads centrala delar vad gäller såväl bebyggelsestruktur, gestaltning som materialval. Strukturen ger olika bostadsformer möjlighet att samsas i en helhet. Det är också viktigt att verka för andra aktiviteter än boende, såsom lokaler för förskola, små verksamheter, mindre butiker, så att området blir en levande miljö dygnet runt. Varje bostadstyp, såväl villa som lägenhet får del i de gröna kvaliteterna och den nära och täta gatustrukturen.

Integration
Landskapsrummen är en del av Ystad.
Ystads överordande gång och cykelstråk ansluter till de nya landskapsrummen. Förutsättningar finns för att dessa nya tydliga gröna rekreationstråk når över järnvägen och ned till strandpromenaden. På så sätt så blir stadsdelen väl integrerad med den övriga staden och inte minst den attraktiva kustlinjen.

Tillgänglighet
Genom det rationellt orienterade kvartersmönstret får stadsdelen en logisk och enkel trafikstruktur. Gatornas olika längd och hierarki bestämmer gatans utformning. Lokaler för små verksamheter, förskolor, mindre butiker, samlingslokaler m.m. lokaliseras till de nya platsbildningarna, som utgör de naturliga knutpunkterna/mötesplatserna i områdets huvudstruktur.

Identitet
Bebyggelsen famnar landskapsrummen.
En koncentration av bebyggelsen i kanterna frigör stora grönytor i stadsdelens inre som ger stadsdelen dess tydliga identitet. Dessa landskapsrum garanterar utblickar från bostadslägenheter och blir härliga lek och promenadområden.

Etapputbyggnad
Området kan delas in i fem tydliga etapper. Etapp ett utgör en utvidgning av det redan byggda villaområdet i norr. Redan den första etappen blir en självständigt fungerande del med tydlig koppling till den existerande bebyggelsen och som sedan växer samman med kommande etapper allt efter att de byggs. På detta sätt kan utbyggnaden ske både relativt snabbt men också över en längre tid.

Processen

Gestaltningsprogrammet ska ligga till grund för kommande planering och vara vägledande för entreprenörer och byggare liksom för den som är intresserad av att bo i området. Programmets riktlinjer ska således garantera att slutprodukten – även om utbyggnadstiden blir upp till 20 år – blir en fungerande och estetisk helhet.

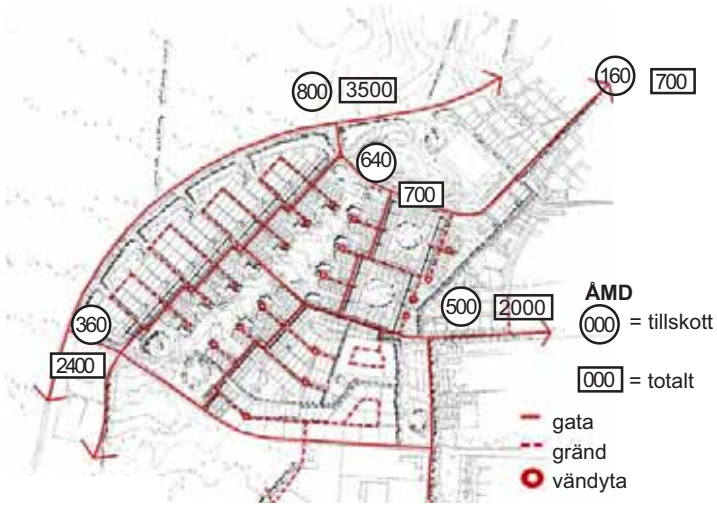

Trafikstruktur

Kollektivtrafik

Huvudgata	Dagens ÅMD (bedömningar)	Tillskott ÅMD (fördelat)	Totalt ÅMD (avrundat)
Ringvägen norr	2 700	800	3 500
Ringvägen söder	2 700	200	2 900
Drottning Margaretas väg väster	0	640	700
Drottning Margaretas väg nordost	500	160	700
Missunnavägen	1 500	500	2 000
Erik Dahlbergsgatan	500	340	900
Edvinshemsvägen väster	2 000	360	2 400

Trafiksystem

Fordonstrafik
Fordonstrafiken når området via stadens huvudgator; Ringleden och Drottning Margarethas väg i nordost, Missunnavägen och Erik Dahlbergsgatan i öster, samt via Edvinshemsvägen i söder. I väster förlängs Drottning Margarethas väg ut till en ny korsning på Ringleden. Korsningen Drottning Margarethas väg – Malmövägen kan komma att behöva byggas om, då trafiksituationen där är besvärlig redan idag.

Alla gator och gränder inom området utformas för låga hastigheter under 30 km/h, och framkomlighet för max lastbil 12 m. Inne i respektive kvarter är körvägarna utformade som gårdsgatumiljöer, d.v.s. trafikeras på de gåendes villkor. Vid infarten till Missunnavägens förlängning framgår tydligt genom vägens utformning (ändrad riktning, platsbildning och ny sektion) att vägen övergår i intern gata i bostadsområdet. Det samma gäller infarten via Drottning Margarethas väg.

Trafikmängder på gator som passerar området är idag begränsade till ca 500 – 3 000 ÅMD (fordon per årsmedeldygn). Bostäder och verksamheter i det planerade området bedöms alstra totalt cirka 2 000 – 2 800 bilförflyttningar varje dygn (ÅMD). Tillskottet bedöms utifrån ett exceptionellt dygn med 3 000 ÅMD, och antas fördelas på anslutande gator enligt tabell nedan.

Korsningar på befintliga gator kommer inte att komma i närheten av korsningarnas kapacitetstak till följd av områdets exploatering. Korsningarna på Ringvägen bör utformas med separat körfält för vänstersväng från Ringvägen (typ C-korsning) med upphöjda refuger.

Parkering
Parkering sker främst inom tomt- eller kvartersmark med 1 bilplats per lägenhet, i vissa fall som samlad parkering för flera bostäder. Utrymme finns för besöksparkering inom de flesta tomter och kvarter, men även gårdsgatumiljöerna medger möjlighet till tillfälliga uppställningar.

Gång- och cykelvägar
Gång- och cykeltrafiken har god tillgänglighet till områdets alla delar. Huvudstråk ligger längs ovan beskrivna befintliga huvudgator där cykeltrafiken går blandad med biltrafiken eftersom hastigheten är begränsad till 30 km/h. Ett nord - sydligt stråk i gränsen mellan befintlig och ny bebyggelse samt ett nytt stråk längs vallen i områdets västliga kant anläggs som separata gc-vägar i park. Via dessa stråk kan man lätt nå Abrahamslunds centrum, Edvinshemsskolan, stadens centrum samt övriga målpunkter målpunkter i Ystad. Gång- och cykelvägens korsning med Kommendörsgatan kan komma att kräva trafiksäkerhetsåtgärder. I norr finns bl.a. en bensinstation med närlivs som kan nås via Christian IV:s väg och en planskild korsning under Ringvägen. Dessutom utgör detta gång- och cykelvägnät en viktig del av resan med kollektiva färdmedel, och medför en god tillgänglighet till planerade hållplatser.

Cykelparkering sker uteslutande inom tomt- och kvartersmark, samt invid planerade hållplatser.

Kollektivtrafik
Kollektivtrafiken i Ystads västra delar planeras att utökas. Idag passerar en linje området längs Erik Dahlbergsgatan – Kommendörsgatan – Missunnavägen. För att skapa acceptabla gångavstånd till hela området (samt befintliga arbetsplatser söder om Edvinshemsvägen) bör en linje passera genom området från Edvinshemsvägen till Drottning Margaretas väg med hållplatser söder och norr om Missunavägens förlängning. Då ligger hela området inom ett upptagningsområde på cirka 400 m radie från hållplats.

Buller
Bullerstörningar från trafiken kommer att påverka området i begränsad omfattning, i likhet med miljön i befintliga bostadsområden med främst personbilstrafik i 50 km/h eller lägre. Hastigheten hos trafiken på Ringvägen är 70 km/h, därför anläggs en bullervall längs hela sträckan, som säkerställer god ljudmiljö även för bostäderna närmast vägen. Alla bostäder samt andra lokaler där människor stadigvarande vistas skall ha ljudklass B.

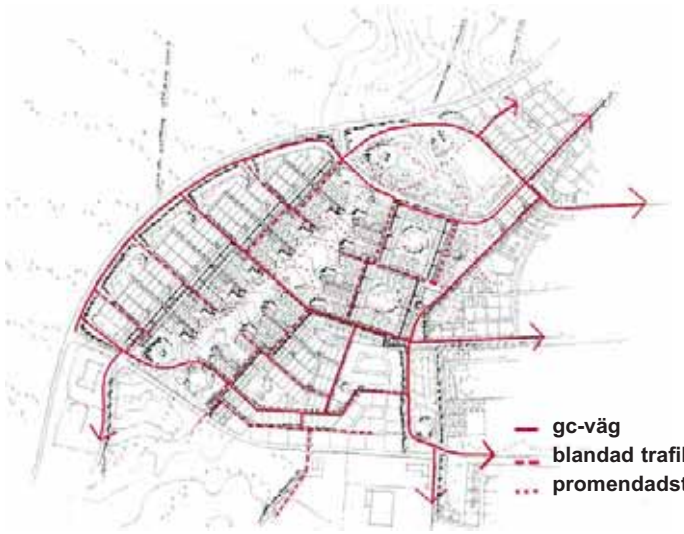

Gång- och cykelvägar

Platsbildning /Annan Verksamhet

Grundstandard för belysning

Längs huvudgator, entrégator och entrégårdar skall belysningsarmaturer placeras på samma sida som trädplanteringarna där sådana finns. Stolparna skall vara 6 meter höga och av typen med armaturen placerad på en horisontell arm. Ljuskällorna bör vara av typen högtrycks-natrium vilket ger et ljust gult ljus. Höjden medger god plats för bussar, flytbilar och utryckningsfordon. men placeringen på en vinkelställd arm medverkar till att ljuset ändå upplevs som lågt.

Alla målpunkter inom området samt i övriga staden kan nås via det upplysta gång- och cykelvägnätet. Gång- och cykelbanor i parkstråken behöver därför inte ha någon belysning, vilket understryker upplevelsen av natur. Att belysa stråket längs bullervallen är ej heller lämpligt med hänsyn till trafiken på Ringleden som på denna sträckan ej är belyst. Undantaget utgörs av gc-vägen i parkstråket mellan befintlig och ny bebyggelse. Detta stråk har karaktären av ”nyttostråk” och har redan belysning på den byggda sträckan. Armaturerna sitter här på 4 meter höga stolpar och samma armatur som redan finns används längs resten av stråket.

Längdsektion nord - sydlig gata - husen följer topografin

Radhusen - förebild

Askallén - förebild

Grundstandard för gator, platser och torg

I området finns tre gatutyper med olika karaktär – huvudgata, entrégata och gårdsgata. Gatornas hierarki tydliggörs genom material och funktion. Två nya nord-sydliga huvudgator etableras och bildar tillsammans med Missunnavägens förlängning och Drottning Margaretas väg ett grovmaskigt huvudnät för trafiken i området. I nivån under denna finns entrégatorna kring vilka bostadskvarteren ligger. Slutligen finns den sista nivån av gårdsgator som binder samman entrégatorna och som ligger i gränsen mellan bebyggelsen och vallen.

För att ge god tillgänglighet i stadsdelen skall alla kantstenar vid övergångställen, gathörn o l vara fasade. Vidare så förutsätts de grusade miljöerna i området projekteras som så kallat bundet grus, där grusytan binds till ett underliggande skikt av asfalt. Därigenom tillgodoses kravet på god framkomlighet för rörelsehindrade. God belysning är av stor vikt för att skapa säkra och trygga miljöer. För ramper samt gång- och cykelvägar skall en lutning på 1:20 gälla där det är möjligt och minimum 1:12 uppfyllas.

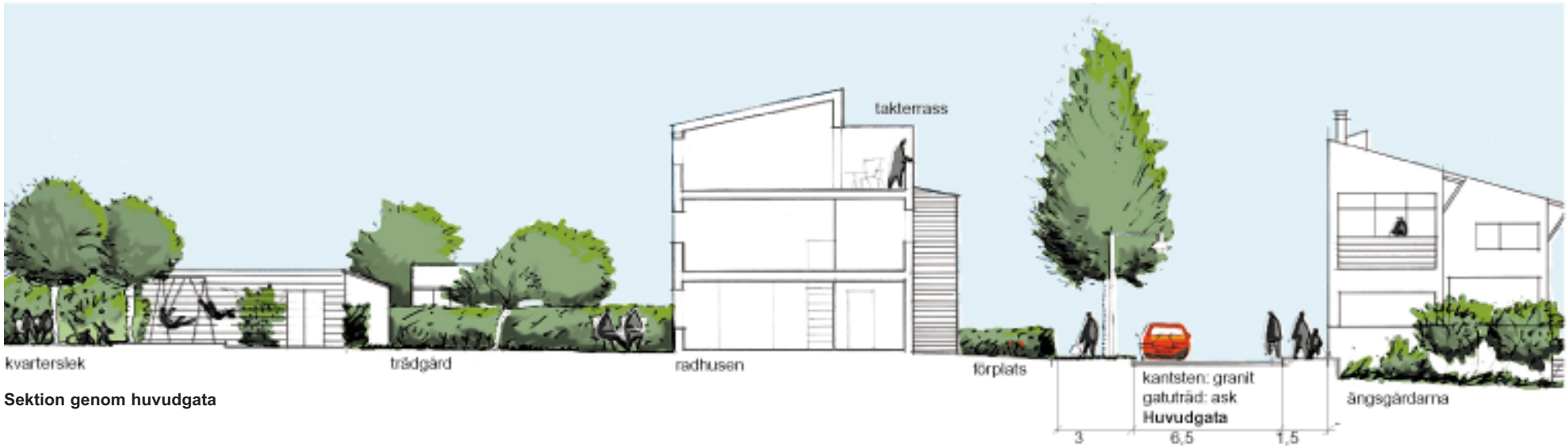

Sektion genom huvudgata

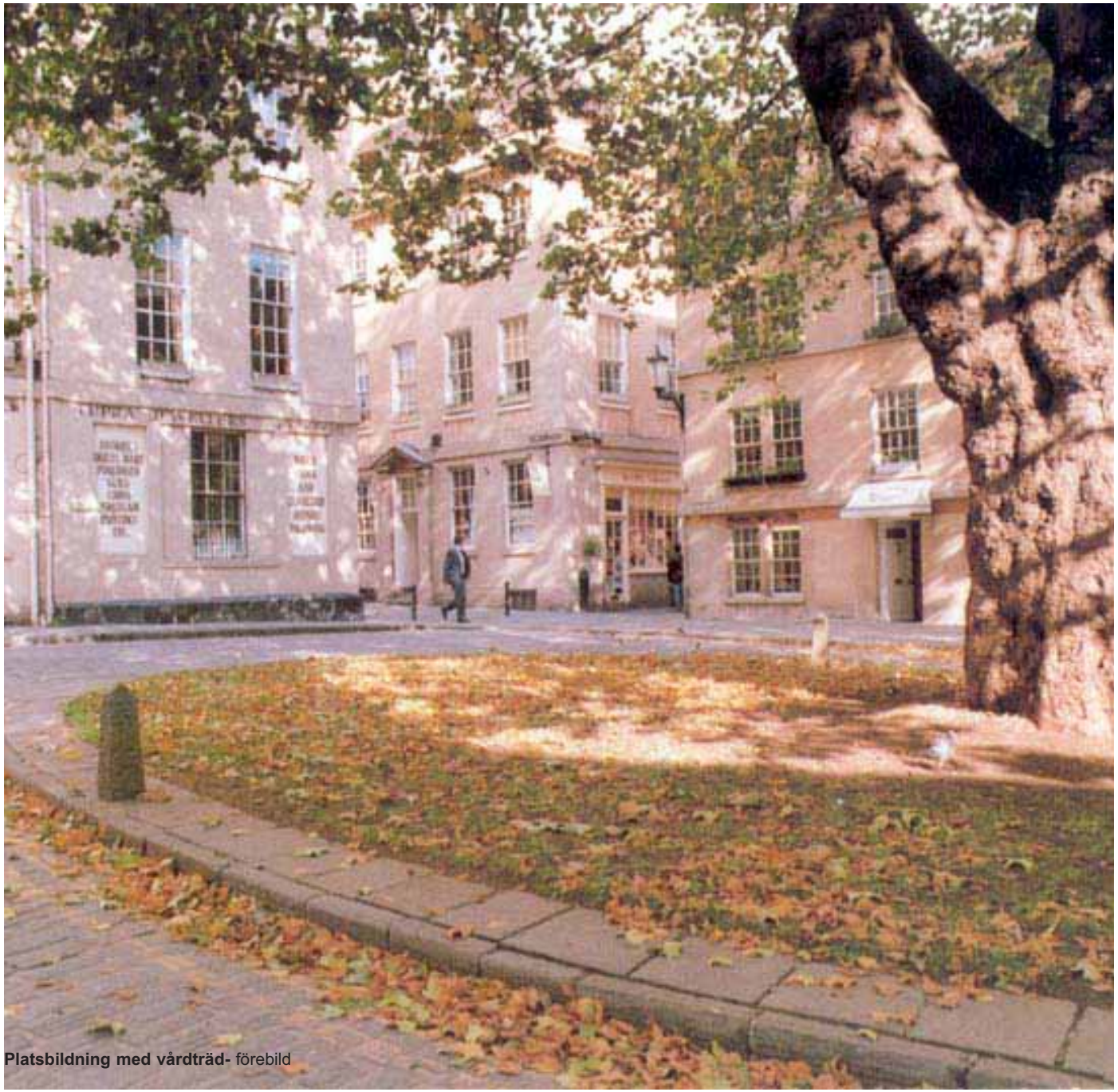

Platsbildning med vårdträd- förebild

Huvudgator
De två nya nord-sydliga gatorna är tillsammans med Missunnavägens förlängning och Drottning Margaretas väg den nya stadsdelens pulsådror. Dessa gator är de grova maskorna i det urbana stadsnätet. Gatorna har en bredd och en utformning i övrigt som tillåter kollektivtrafik.

Nord-sydliga gator
Mot de nord-sydliga gatorna mynnar bostadskvarterens entrégator. Radhusen längs gatornas ena sida bildar en stadig vägg i gaturummet som ytterligare förstärks av en trädrad. För att inte inbjuda till höga hastigheter så avbryts gatorna av återkommande platsbildningar.

Sektion: 11 m (3 m trottoar, 6,5 m gata, 1,5 m trottoar)
Träd: Ask
Gatubeläggning: Asfalt kombinerad med gatsten för att markera övergångar
Trottoar: Längs radhusen en bred grusad trottoar i vilken träden är planterade. Utmed motstående sida en smalare trottoar med beläggning av gatsten. Kantsten av granit.

Platserna
I de nord-sydliga huvudgatorna bildas platser vid vissa korsningar samt vid förskjutningar av gatans placering. Dessa platser medverkar till låg hastighet på trafiken. De ska gestaltas med omsorg och tydligt markera att motorfordonen är underordande oskyddade trafikanter. Längs den gata bussen kommer att gå skall hållplatsen/hållplatserna ligga på platsen/platserna .

Träd: Kastanj
Beläggning: storgatsten kombinerat med smågatsten för att förtydliga hållplatser

Missunnavägens förlängning
Gatan inleds med en platsbildning som tydligt markerar en entré till stadsdelen och också signalerar att trafikanterna nu kommer in i en 30 km/h zon.

Sektion: 11 m (3 m trottoar, 6,5 m gata, 1,5 m trottoar)
Träd: Ask
Gatubeläggning: Asfalt kombinerad med gatsten för att markera övergångar
Trottoar: På norra sidan en bred grusad trottoar i vilken träden är planterade och på södra sidan en smalare trottoar med beläggning av gatsten. Kantsten av granit.

Grusad trottoar - förebild

Drottning Margarethas väg
Drottning Margarethas väg förlängs runt kullen och kopplar på Ringvägen i en ny korsning. Det blir en ny viktig entré för de som bor i stadsdelen men också en viktig infart till den idrottsplats som planeras på kullen.

Sektion: 11 m (3 m g/c, 6,5 m gata, 1,5 m trottoar)
Träd: Ask
Gatubeläggning: Asfalt kombinerad med gatsten för att markera övergångar
Trottoar: En bred grusad g/c bana och en smalare trottoar med beläggning av gatsten på motstående sida. Kantsten av granit.

Entrégator
De östvästliga entrégatorna är trädplanterade och viktiga karaktärskapande element i stadsdelen. De formar en intim boendemiljö och kopplar de inre delarna med de större landskapsrummen.

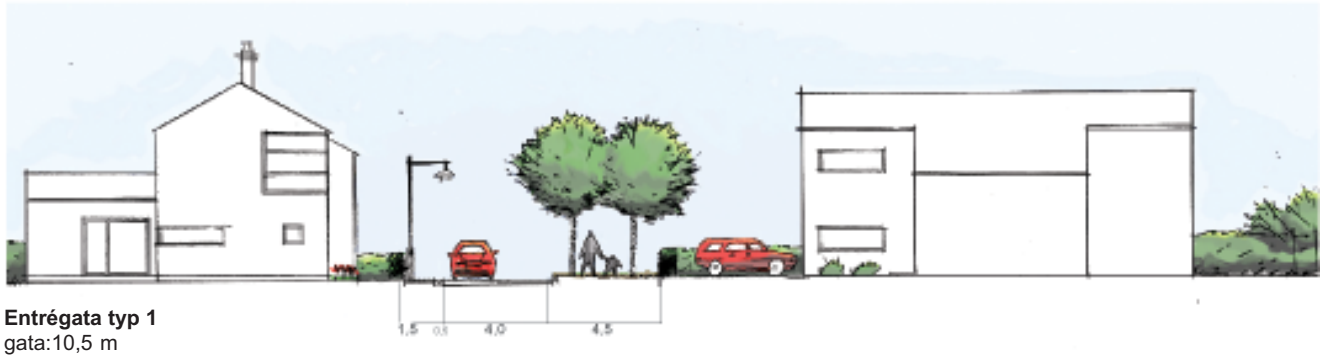

Entrégata typ 1
gata:10,5 m
gatuträd: oxel

Entrégata typ 2
gata:7,75 m
gatuträd: rönn

Entrégata typ 1
Entrégata typ 1 utgår alltid från platsbildningarna. En dubbel trädrad på gatans norra sida knyter ihop gatan med det kvartersanknutna parkrummet i väster (vallen) resp den inre gröningen i öster. Gatorna används av boende och besökare och rymmer även plats för besöksparkering.

Sektion:10.5 m (4.5 grus/träd, 4.0 gata, 0.5 rännsten, 1.5 plattor/belysning)
Träd: Dubbel trädrad av oxel
Gatubeläggning: betongsten och gatsten
Trottoar: på gatans norra sidan en fasad kantsten av granit mot en grusad trottoar (möjlighet till gatuparkering vid behov), på södra sidan en trottoar av körbara plattor i nivå med gatan.

Entrégata typ 2
Entrégata typ 2 har en något smalare sektion och ligger mellan platsbildningarna. Gatan har en rad gatuträd på norra sidan. Trottoar och gata ligger i samma nivå. Gatorna används av boende och besökare och rymmer även plats för besöksparkering.

Sektion: 7.75 m (2.25 grus/träd/belysning, 3.5 körbana, 0.5 rännsten, 1.5 plattor)
Träd: Rönn
Gatubeläggning: betongsten och gatsten
Trottoar: i samma nivå som körbanan, grus på gatans norra sida (möjlighet till gatuparkering mellan träden vid behov), plattor på den södra sidan.

Parkgränder
Nord-sydliga gårdsgator kopplar samman två entrégator. Dessa nord-sydliga grusvägars modesta gestaltning gör att lokalgatorna uppfattas som återvändsgränder, även om de möjliggör en passage. De ligger i gränsen till vallens grönområden. De är främst avsedda för servicefordon och räddningstjänsten.

Beläggning: bundet grus, kantsten mot grönytor

Trädgårdsgångar och passager

Då ambitionen för området är att alla bostäder ska ha kontakt med lekytor och parkområden via trädgårdarna utformas ett nät av gångar och passager i de inre delarna av kvarteren. Även ute i de större parkrummen leds man genom grönskan via stigar och små vägar. Vägarna måste anpassas till parkernas karaktär genom materialval och placering.

Beläggning: buntet grus som svarar mot kravet på god tillgänglighet

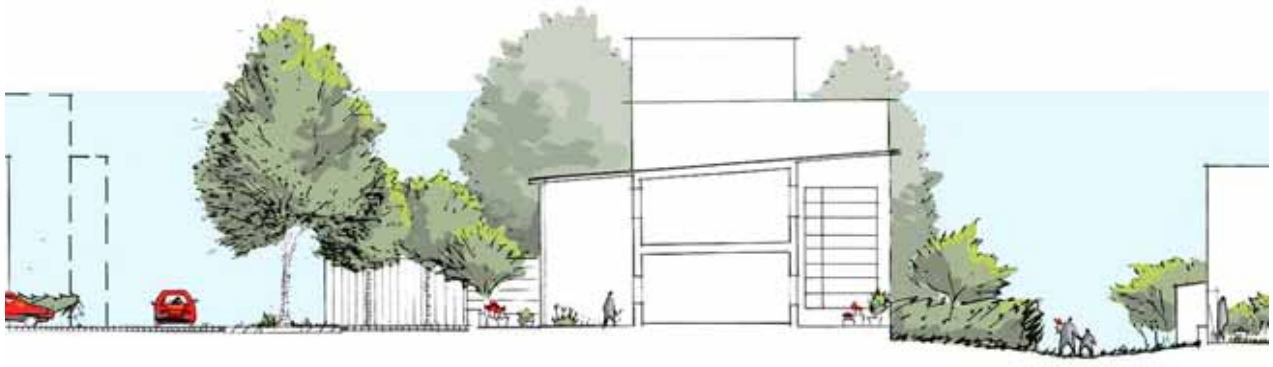

Platsbildning vid gatukorsning
karaktärsträd: kastanj

ängen

Trädgårdsgång - förebild

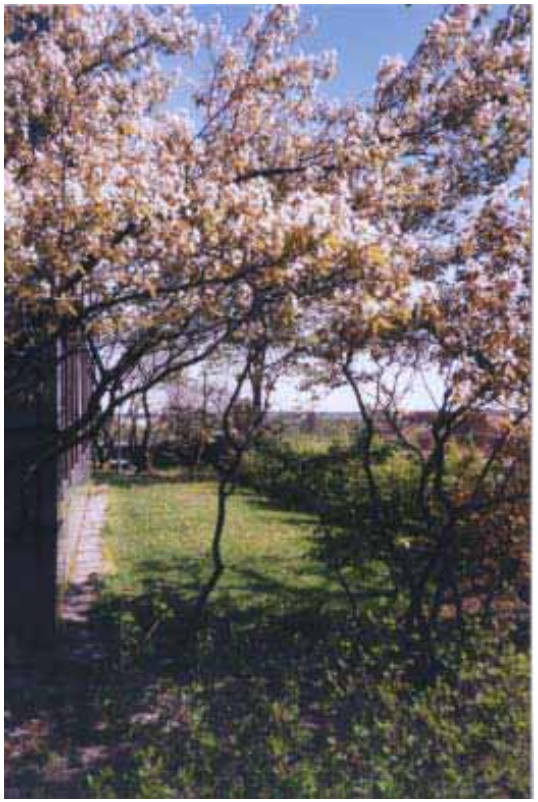

Trädgårdsmiljö - förebild

Entrégårdar
I kanten av det inre parkrummet, ängen, ligger bebyggelsen grupperad runt entrégårdar. Gårdarna är stenlagda och körbara. Bilarna kör helt på de gåendes villkor. De används uteslutande av de boende och besökare till fastigheterna samt givetvis servicefordon och räddningstjänst. På den inre delen av gårdarna utanför flerfamiljshusen planteras ett vårdträd.

Träd: Pil på den inre gården. Rönnar i trädgårdarna.
Beläggning: betongsten och gatsten

Parkeringsgårdar
Vid entrégårdarna och bakom radhusen längs de nord-sydliga gatorna finns parkeringsgårdar med parkeringsplatser för boende i rad- och flerfamiljshus.
Beläggning: betongsten och gatsten

Gång och cykelväg på vallen
När man färdas längs gc-stråket vid vallen rör man sig uppe på vallen och har kontakt såväl in mot området som ut mot omgivande landskap.
Beläggning: Bundet grus som svarar mot kravet på god tillgänglighet.

Gång och cykelväg mellan befintlig bebyggelse och ny bebyggelse
Längs den gamla stadsgränsen rör man sig på ett gc-stråk. En trädrad av lindar visar på riktningen och bildar en stadig kant. Stråket leder fram till Edvinshemsvägen.
Beläggning: Bundet grus som svarar mot kravet på god tillgänglighet.

Gång och cykelväg mellan Vallen och Stadsgränsparken

I områdets nedre del kopplar en öst-västlig gång- och cykelväg mellan Vallen och Stadsgränsparken. Denna väg ansluter till Vallens g/c-stråk och vandrar mjukt mellan landskapselementen i Ängarnas södra delar. Den rör sig vidare genom två av de södra bronshagarna och kommer ut till Gränsparkens nedre del. Här korsar den till g/c-stråket ner mot havet och leds via kanten av dagvattenmagasinet in på den befintliga g/c-vägen in mot Ystads centrala delar. Där den nya g/c-vägen rör sig genom bebyggelsen breddas passagen till en grön korridor som också fungerar som öst/västlig länk för djurlivet i området.
Beläggning: bundet grus som svarar mot kravet på god tillgänglighet.

Vallens vegetation- förebild

Ängsrummet- förebild

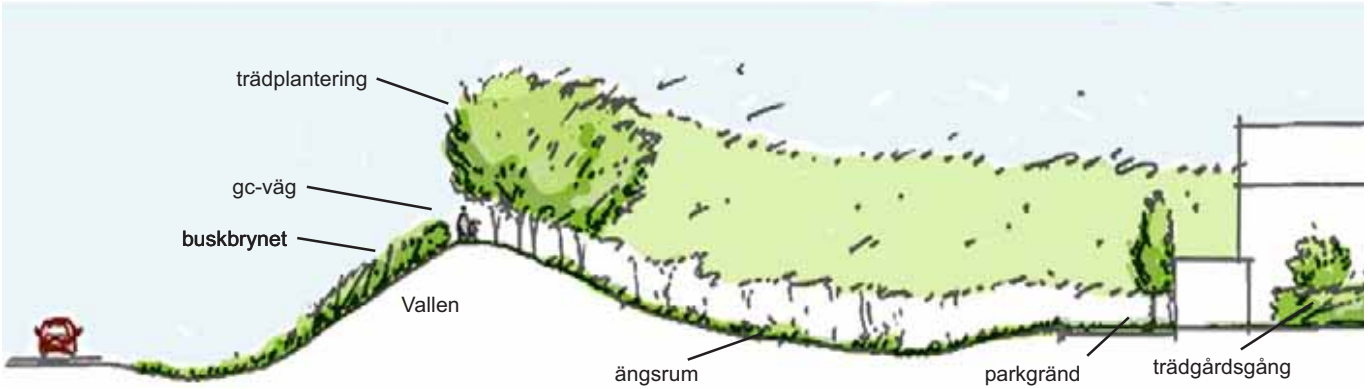

Sektion genom vallen

Grundstandard för grönområden

De stora gröna elementen i Västra Stadsdelarna utgörs av Idrottskullen (en målpunkt för hela Ystad), Vallen (en ny stadsgräns åt väster), Ängarna (stadsdelens centrala parkrum) och Stadsgränsparken (fogen mellan gammal och ny bebyggelse). Den lokala floran har stor betydelse för växtvalet inom stadsdelen. Siktlinjer och gränsmarkeringar används på ett sätt som förtydligar den nya stadsdelens gröna rum. Valda växter har en förankring i **den lokala floran** vilket också skall vara utgångspunkten för val av växter inom stadsdelen i sin helhet. Längre ner i slänten tar hassel vid och ev murgröna på marken. Området skall rymma en större kommunal lekplats i den södra delen av Ängarna i anslutning till träddungen.

Vallen

Den bullerskyddande vallen blir Ystads nya stadsgräns åt det stora jordbrukslandskapet i väster. Vallen utformas som en tydlig gräns men också som en rad varierade och användbara gröna rum . Den högre vegetationen på vallen bildar en **rygg** som avslutar de inre bostadskvarteren parvis. Däremellan bildas **glipor** i grönskan. Dessa ligger i linje med det inre gatusystemet och ger västerljuset möjlighet att silas in i stadsdelen. För den som färdas längs Ringleden kommer spelet mellan bullervallen och den omväxlande öppna och slutna vegetationen att ge en visuell upplevelse genom sin tydliga rytm och särskilda karaktär. Mellan vegetationen på vallen och de närliggande kvarteren bildas öppna ängsrum. Dessa kopplas till bebyggelsen och kvarterens trädgårdsgångar och inre kvartersrum.

Längst upp på vallens rygg läggs en gång- och cykelväg som blir den yttre länken mellan Idrottskullen och strandmiljön. Här ser man ut över landskapet i väster och glimtar mellan stammarna de inre ängsrummen mellan vallen och bebyggelsen.

I slänten ut mot ringvägen, utanför gång- och cykelvägen, planteras ett buskbryn. Denna lägre vegetation består förslagsvis av skogskornell, skogsolvon, oxbär och häggmispel.

In mot bebyggelsen, i den flackare slänten mot öster, planteras högre vegetation av träd och buskar. Här föreslås en blandad plantering som snart kan utvecklas till en **art- och variationsrik lund** med höga naturvärden. T ex kan ek, ask, asp, skogslönn och avenbok dominera. Andra viktiga inslag kan vara fågelbär, hassel, hagtorn, vildapel, hägg och lind. Mindre träd som fågelbär, vildapel och hägg växer framför allt i kanterna av den höga vegetationen. Med andra ord en blandad vegetation där vissa arter tas bort/försvinner med tiden och andra utvecklas till

Ängsgårdarna - förebild

Dagvatten - följer grönstruktur och topografiska förhållanden

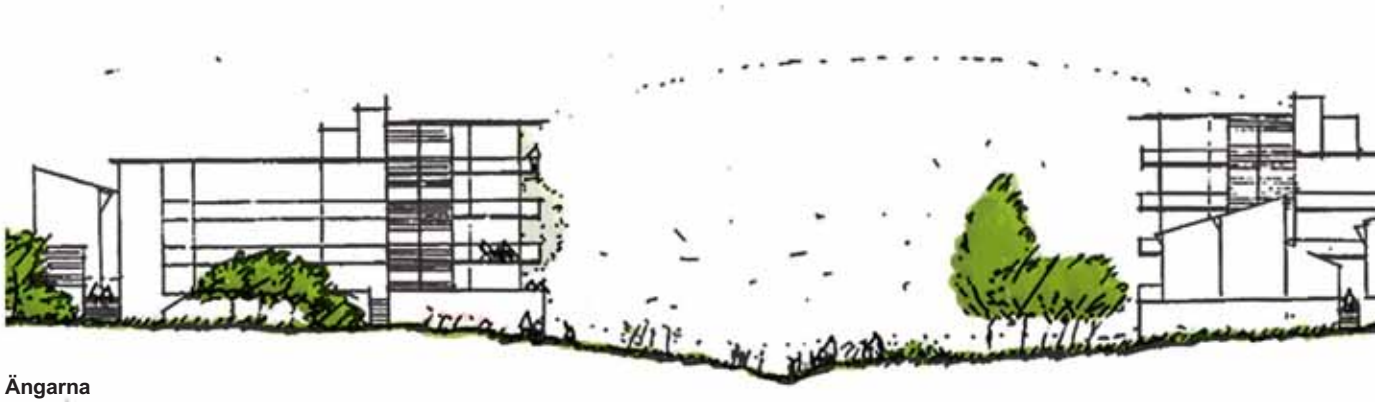

Ängarna

bäcken

stora träd. Det fordras en återkommande gallring/röjning för att få det önskade resultatet.

Lundens vegetation knyter an till planteringarna längs entrégatorna närmast vallen. Längs de större gatorna(typ 1) planteras oxelalléer på breda grusade trottoarer. Trottoarerna omformas till grusade gångar (bundet grus) som leder upp till vallens krön och blir länkar mellan vallens gång- och cykelväg och stadsdelens gatunät. De mindre entrégatorna (typ 2) planteras med enkla rader rönn och mynnar i de inre kvartersanknutna ängsrummen mellan vallen och bebyggelsen.På detta vis förstärks de två gatutypernas olika karaktär.

Vegetation:

Trädskikt: Förslagsvis Ask, Vårtbjörk, Skogsek, Fågelbär
Underväxt: Förslagsvis Avenbok, Hassel, Hägg, Skogslönn, Skogslind

Trolig spontan invandring: Måbär, Skogsolvon, Asp, Skogsalm, Bok, Hagtorn, Vildapel

Dagvatten: Dagvatten leds i kanten av vallen.

Ängarna
Ängskaraktär – från torr i de högre belägna delarna till våt i de lägsta partierna. Ängen slås två gånger per säsong. I ängsmarken kan ytor klippas till gräsytor för bollspel mm. Ekologiska viadukter anläggs under Missunnavägens förlängning och Drottning Margaretas väg
Vegetation: Mot bebyggelsen planteras ett buskbryn förslagsvis bestående av slån, nypon, olvon och getapel. Eventuellt planteras också lägre träd som hagtorn och apel i grupper.

Dagvatten: Dagvattnet rinner vid kraftig nederbörd på ytan mot låglinjen i mitten och vidare ned till dammen/ dagvattenmagasinet vid Edvinshemsvägen. I några lägen längs låglinjen skapas fördjupningar där vattnet bromsas upp så att en våtare, frodigare vegetationskaraktär utvecklas med kabbeleka, smörbollar, ängsbräsma och andra fuktälskande örter.

Asken vid stadsgränsparken- idag

Bronshagarna 1-5
I de östra kvarteren bildas inre gröningar (gemensamma trädgårdar) för de boende. Placeringen av dessa gröna rum är delvis ett resultat av de fornlämningar som finns på platsen. De fungerar för den nära leken eller trädgårdsfesten och blir ett komplement till det stora centrala gröna rummet (Ängarna). Gårdarna ska ha en tydlig egen identitet, med var och en sin speciella biotop och sina speciella växter.

Vegetation: Respektive gård har en dominerande växt. Från norr till söder kan det förslagsvis vara apel, syrén, ros, körsbär respektive hassel.

Stadsgränsparken
Mot den gamla stadsgränsen förslås ett parkrum. Detta gröna smala rum blir fogen mellan den äldre bebyggelsen och den nya stadsdelen.

Vegetation: Den befintliga asken bevaras och trädridåerna längs med den gamla stadsgränsen kompletteras med till exempel lind.
Dagvatten: leds i kanten av parken till dagvattenmagasinet vid Edvinshemsvägen

Idrottskullen
I den högst belägna punkten på området visar planen på en möjlig placering av en idrottsplats. Platsen ligger väl ansluten till gatunätet och kollektivtrafiken. Kullen är en markerad punkt i stadsdelen bl a genom sin vegetation och den utgör en fin utsiktspunkt.

Vegetation: Befintlig vegetation bevaras

Grundstandard för gestaltning av bebyggelse

Bebyggelsestruktur

Två stadsdelsbälten av bebyggelse växer fram i de Västra Stadsdelarna. Det ena befäster den nya stadsgränsen i väster tillsammans med vallens grönska. Det andra placeras mellan de båda nya söderriktade parkkilarna. Den nya bebyggelsen flätas genom sin struktur samman med befintliga gator och bebyggelse in mot de centrala delarna av Ystad. Husen ska i sin karaktär och i sina material anknyta till och utveckla den lokala traditionen.

I området ges möjlighet till olika sorter bebyggelse; högre ut mot de större parkrummen, lägre i grupper i grönskan eller i de inre delarna av stadsdelarna. **Mångfald** är möjlig i de Västra Stadsdelarna.

Ute i det centrala parkrummet Ängarna läggs bostadsgrupper i direktkontakt med det gröna. Större och mindre bostäder samlas vid skyd-

Orienteringskarta

Planutsnitt - Ystad Västra Stadsdelarna

Bostadsmiljö- förebild

dade entrégårdar. Här kan vissa hus växa sig större, fånga platsens utsikt och bli något unikt för området. Entrégårdarna kopplas direkt till gatorna i parkens kanter.

Längs Ängarnas kanter vid huvudgatorna står bostäder av radhuskaraktär. Dessa ges också många utblickar. Bostäderna får en möjlig takterrass ut mot det stora parkrummet och en skyddad trädgårdssida in mot villa/trädgårdsstadskvarteren.

Innanför parkrummets avslutande kantbebyggelse kan trädgårdsstadens friare bebyggelse växa med villor och kedjehus. Bostäderna får glimtar av landskapet och havet en trappa upp, och kontakt med mindre parkrum och lekplatser genom trädgårdsgångar som vävs in i kvartersstrukturen

Den befintliga bebyggelsen norr om Idrottskullen kompletteras med nya villor i norra och östra kanten av grönskan.

För flerbostadshusen och radhusen ska även en god ljudmiljö eftersträvas vilket innebär att ljudklass B ska säkerställas. Bostädernas grundstandard för källsortering av avfall ska svara mot de planer som Ystad kommun har för hantering av avfall vid den tidpunkt bostäderna beräknas vara inflyttningsklara.

Bebyggelsen vid Ängsgårdarna

Bebyggelsen vid strandängarna får kvalité av kontakten med det inre, öppna landskapsrummet. Från flerbostadshusen säkerställs utblickar mot havet. Även i den lägre bebyggelsen bör möjligheten till utblickar och sol tas tillvara genom generösa balkonger och terrasser. Balkonger och uteplatser orienteras mot söder och väster. Flerbostadshusen föreslås i fyra våningar med en takfotshöjd på 13 meter. Detta medger en extra våning i del av sådan byggnad. Husen kan innehålla mellan åtta och tio lägenheter.

Uteplatser som vetter mot ängarna ska vara tydligt avgränsade med häckar eller stödmurar. Entréplatserna vid ängarna trappas ner i två eller flera nivåer för att möta ängarna. De nivåskillnader som ändå uppstår, då höjdskillnaderna i dessa partier bitvis är tämligen dramatiska, ger förutsättningar för få tydliga gränser mellan de privata trädgårdarna, den halvprivata gårdsgatan (kvarterens inre) och det offentliga landskapsrummet . Här finns även möjligheter att skapa större solterrasser till flerbostadshusen i nivå med entréplan och med utsikt över ängarna. Det är viktigt att möjligheten att röra sig mellan de mera privata uterummen på den högre nivån och Ängarna på den lägre nivån tillvaratas med trappor och ramper där nivåskillnaderna är stora.

Bebyggelse - förebilder
Tegel som huvudmaterial
kombinerat med lätta detaljer

Bebyggelsen längs huvudgatorna

Bebyggelsen längs med de nord-sydliga huvudgatorna bildar den yttre gränsen av Ängarna. Här ligger husen nära gaturummet med entré och en grund förplats vid den trädplanterade trottoaren. Husen byggs samman till radhuslängor med avbrott för portar som kopplar mellan de inre trädgårdsrummen och det stora Ängsrummet. **Bebyggelsen följer områdets topografi** och trappar sig upp för den mjuka sluttningen. Husen får två våningars full höjd med en möjlig indragen tredje våning och takterrass. Till varje bostad hör en trädgård in mot villakvarteren och del i en parkeringsgård vid entrégatorna. Trädgårdarna kopplas till kvarterslek och ängsrum via portar och trädgårdsgångar.

Bebyggelsen längs entrégatorna

I bostadskvarteren vid entrégatorna har husen placerats med målsättningen att dels skapa en attraktiv gatumiljö och dels ge solvända uteplatser åt samtliga; husen söder om entrégatorna får en smal förgårdsmark ut mot gatan och en stor samlad trädgård i söder medan husen norr om entrégatorna får en bredare södervänd förgårdsmark och en något mindre trädgård på husets baksida. Planen syftar till att skapa klart urskiljbara zoner: offentlig (gata, gränd, plats), halvoffentlig (gemensam gårdsyta, trädgårdsgång), halvprivat (förgårdsmark, entrézon) och privat (uteplats). Husen får vara i max två våningar.

Den naturliga, måttliga sluttningen mot söder ger trädgårdarna goda förutsättningar för ett behagligt mikroklimat. Standard tomtstorleken 15x29 m ger plats för både fruktträd, mindre odlingar, gräsmatta och hårdgjord uteplats. På varje tomt finns möjlighet till en bilparkering/förrådsbyggnad samt, i de flesta fall, uppställning av ytterligare en bil.

Allmänt om färg och material.
En ljusare färgskala i stadsdelens inre kontrasterar mot en mörkare färgskala i kanterna.
Bebyggelsen vid strandängarna karakteriseras av putsade eller slammade ytor i ljusa färger. Delar av fasader, smäckra räcken och balkonger i glas och trä förstärker det lätta intrycket.
Bebyggelsen längs de öst-västliga entrégatorna kännetecknas av en mörkare och djupare röd färgskala. En homogen materialupplevelse formas i gränderna med tegelfasader och tegeltak. Följande material föreslås:

Material: Rött tegel eller annan röd stenfasad och tegeltak vid entrégatorna och de nordsydliga huvudgatorna.

- Säckskurat alternativt putstat tegel och papptak eller plåt vid ängarna.
- Stor vikt lägges vid val av vackra och hållbara material.

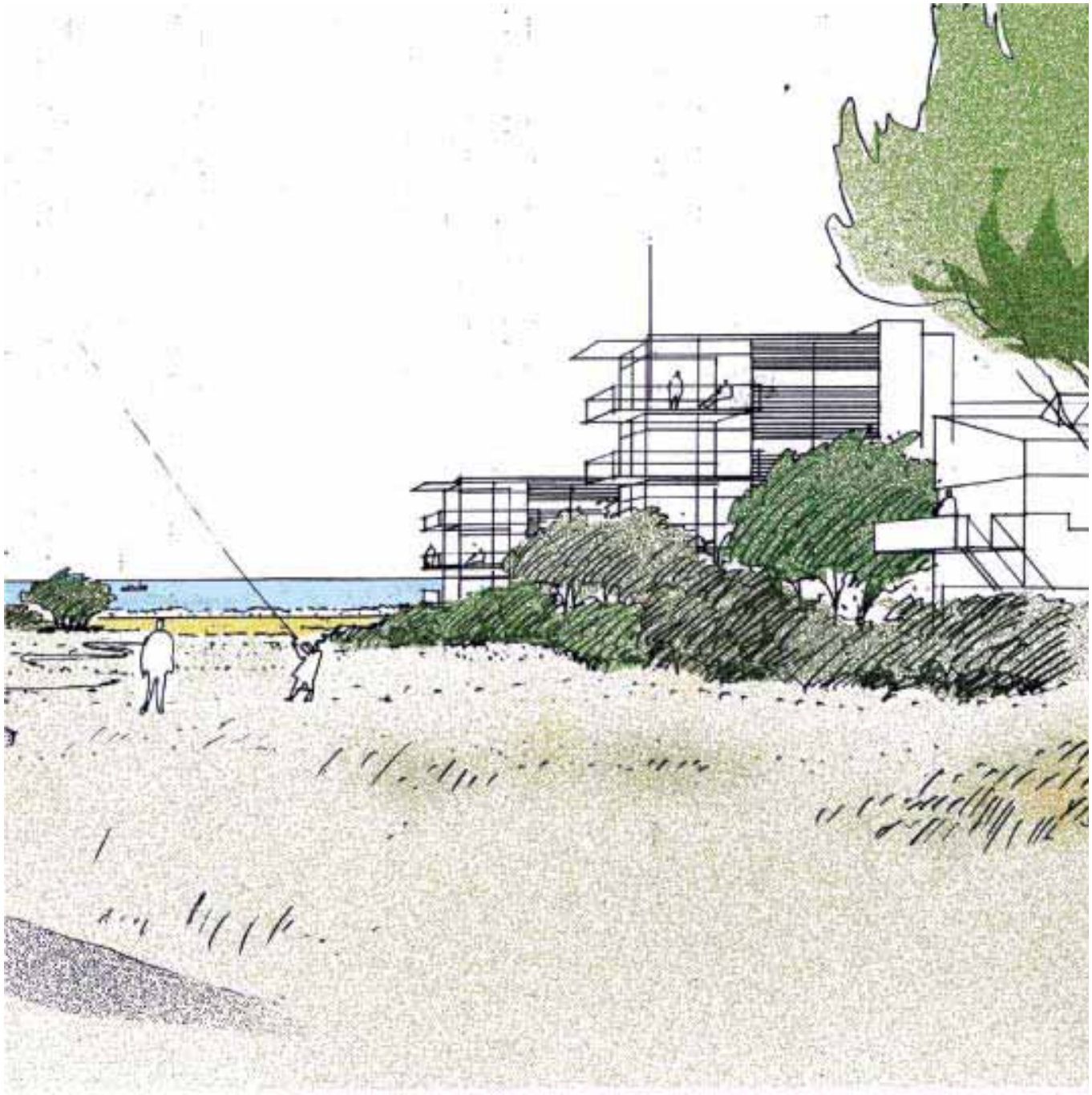

Det är av största vikt att alla detaljer utformas med omsorg. Följande är då viktigt att tänka på:

Detaljer:

- Stor vikt läggs vid val av fönster och entrédörrar
- Fönster placeras långt ut i fasadliv, goda proportioner och omsorgsfull gestaltning av fönsterprofiler.
- Plåtarbeten (hängrännor, stuprör mm) utförs i smäckra profiler i aluminium- eller zinkplåt.
- Takfötter gestaltas omsorgsfullt utan stora takutsprång och hängrännan får en viktig roll i övergången mellan vägg och tak.
- Taktegel bör muras direkt mot gavlar (utan vindskivor)
- Träfasader målas med fördel med slamfärg. Gråa, svarta och röda kulörer
- Komplementbebyggelse (förråd, garage mm) hålls samman i material (trä) och färgval enligt ovan beskrivna kulörer.
- Socklar målas med fördel med silikatfärg i svart, vit eller grå kulör.

Ekologi

Genom att koncentrera bebyggelsen frigörs större sammanhängande grönytor med goda förutsättningar för en rik biologisk mångfald. Mycket vegetation och gröna rum av olika karaktär i anslutning till bostäderna skapar i sin tur goda möjligheter för både aktiv och rekreativ utevistelse för de boende. I gröna rum av olika karaktär uppstår även många olika livsmiljöer för växter och djur, s k biotoper.

Den nya stadsdelens lokalisering till en södersluttning ger goda möjligheter till ett gott mikroklimat och skapar dessutom möjligheter att i bostäderna ta tillvara den passiva solvärmen och dagsljusinstrålningen.

Sunda miljövänliga material i mark och hus, ger minsta möjliga miljöbelastning.
Vackra, hållbara, material med lång livslängd bör väljas.
Minsta möjliga användande av icke förnyelsebara/återvinningsbara resurser.
Väggar byggs med så få material som möjligt och på ett sådant sätt som underlättar återvinning, tegelmurar fogas t ex med kalkbruk.

En generell kvartersstruktur ger korta och effektiva bilvägar. Detta kompletteras med en lättillgänglig kollektivtrafik.

Regnvatten och vatten från snösmältning tas om hand i området. Där vattnet samlas i dammar och fåror skapas också de speciella betingelser som krävs för djur och växter som kräver fuktiga/vattenrika miljöer. Under tvärgående gator anläggs ekotunnlar för att förenkla för djur och växter att förflytta respektive sprida sig.

YSTADs KOMMUN